

ROZPROWADZANIE POWIETRZA KOPALNIANEGO	NORMA BRANŻOWA	BN-75
	Wyrobiska korytarzowe w obudowie odrzwiami z łuków korytkowych Podstawowe parametry oporu	0422-02
		Grupa katalogowa I 02

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są podstawowe parametry oporu wyrobisk korytarzowych w obudowie odrzwiami z łuków korytkowych, występującego podczas przepływu przez nie powietrza kopalnianego.

1.2. Określenia

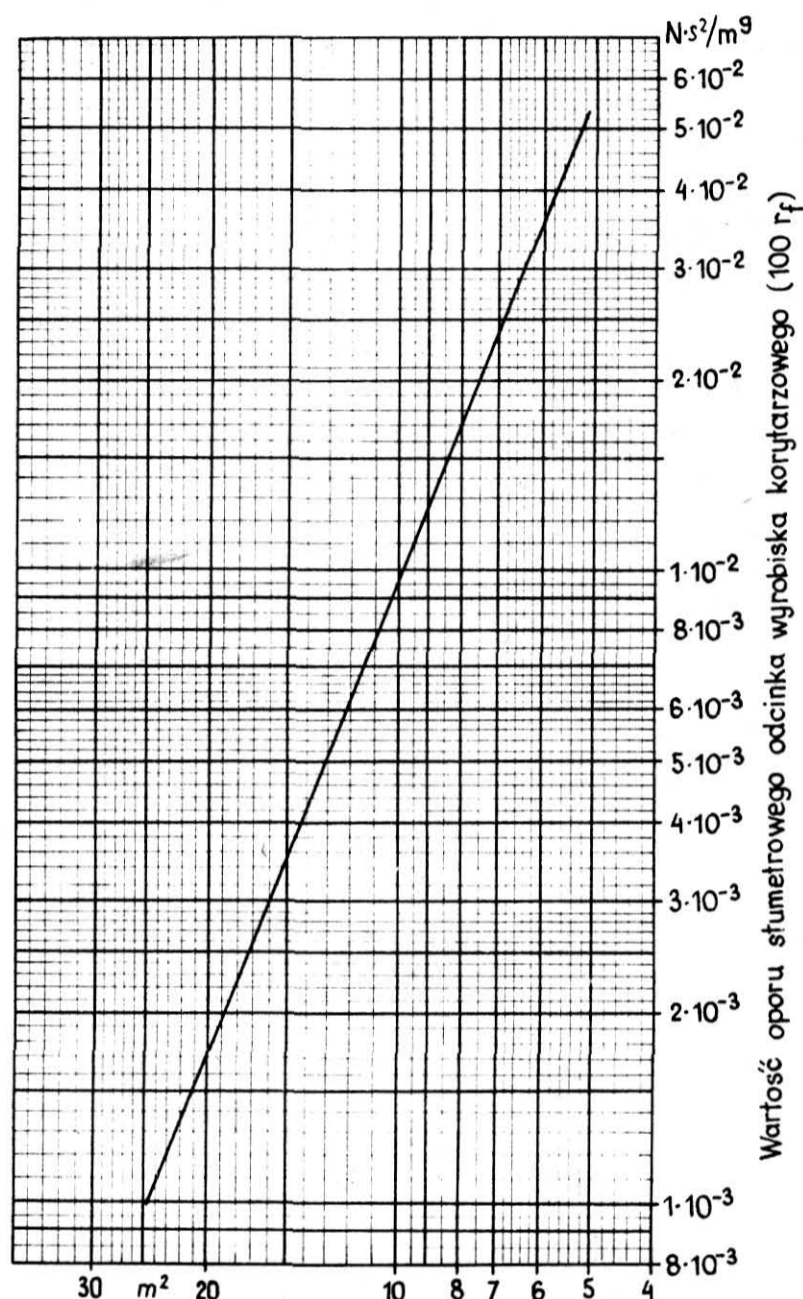
1.2.1. Współczynnik oporu wyrobiska korytarzowego α_f - wielkość wyrażona w $N \cdot s^2/m^4$, charakteryzująca tarcie powietrza o ściany wyrobiska, występujące podczas przepływu powietrza tym wyrobiskiem.

1.2.2. Liczba oporu wyrobiska korytarzowego λ_f - wielkość bezwymiarowa, charakteryzująca tarcie powietrza o ściany wyrobiska, występujące podczas przepływu powietrza tym wyrobiskiem.

2. PODSTAWOWE PARAMETRY OPORU WYROBISKA KORYTARZOWEGO

2.1. Wartości oporu

2.1.1. Wartość oporu $100 r_f$ - stumetrowego prostego odcinka wyrobiska korytarzowego, w obudowie odrzwiami z łuków korytkowych w odstępach 0,9 + 1,2 m, o stałym przekroju poprzecznym, wyposażonego w tory, rurociąg wodny, rurociąg powietrza sprężonego i kable, bez urządzeń transportowych w zależności od pola przekroju poprzecznego wyrobiska, należy odczytać w $N \cdot s^2/m^9$ z rysunku.

Pole przekroju poprzecznego wyrobiska korytarzowego A

BN-75/0422-02

2.1.2. Wartość oporu R_f dowolnej długości prostego odcinka wyrobiska korytarzowego w obudowie odrzwiami z łuków korytkowych o stałym przekroju poprzecznym należy obliczyć w $N \cdot s^2/m^8$ wg wzoru

$$R_f = 100 r_f \frac{l}{100} \cdot k \quad (1)$$

Zgłoszona przez Główny Instytut Górnictwa
Ustanowiona przez Ministra Górnictwa i Energetyki dnia 10 marca 1975 r.
jako norma obowiązująca w zakresie opracowywania dokumentacji technicznej od dnia 1 października 1975 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 12/1975 poz. 42)

w którym:

- $100 r_f$ - wartość oporu odczytana z rysunku, $N \cdot s^2/m^9$,
 l - długość wyrobiska korytarzowego, m,
 k - współczynnik przyjęty z tablicy.

Lp.	Charakterystyka wyrobiska	Współczynnik k
1	Wyrobiska proste, obudowane odrzwiami z łuków korytkowych w odstępach $0,9 \div 1,2$ m, o stałym przekroju poprzecznym, wyposażone w tory, rurociąg wodny, rurociąg powietrza sprężonego i kable, bez urządzeń transportowych	1,0
2	Wyrobiska proste, obudowane odrzwiami z łuków korytkowych w odstępach $0,3 \div 1,2$ m, o stałym przekroju poprzecznym, wyposażone w tory, rurociąg wodny, rurociąg powietrza sprężonego, kable oraz w urządzenia transportowe z wyjątkiem wozów kopalnianych (przenośnik taśmowy lub zgrzeblowy, kolejka wisząca)	$1,1 \div 1,5$
3	Wyrobiska nie proste, obudowane odrzwiami z łuków korytkowych w odstępach $0,3 \div 1,2$ m, o stałym przekroju poprzecznym, wyposażone w tory, rurociąg wodny, rurociąg powietrza sprężonego i kable, bez urządzeń transportowych	

2.2. Współczynnik oporu α_f , wyrobiska korytarzowego w obudowie odrzwiami z łuków korytkowych, o

stałym przekroju poprzecznym, należy obliczyć w $N \cdot s^2/m^4$ wg wzoru

$$\alpha_f = 100 r_f \frac{A^3}{100B} \cdot k \quad (2)$$

w którym:

- $100 r_f$ - jak we wzorze (1), $N \cdot s^2/m^9$,
 A - pole przekroju poprzecznego wyrobiska korytarzowego, m^2 ,
 B - obwód przekroju poprzecznego wyrobiska korytarzowego, m,
 k - jak we wzorze (1).

2.3. Liczba oporu λ_f . Liczbę oporu wyrobiska korytarzowego w obudowie odrzwiami z łuków korytkowych, o stałym przekroju poprzecznym, należy obliczyć wg wzoru

$$\lambda_f = 8 \frac{\alpha_f}{\rho_n} \quad (3)$$

w którym:

- α_f - współczynnik oporu obliczany wg wzoru (2), $N \cdot s^2/m^4$,
 ρ_n - gęstość powietrza suchego w warunkach normalnych przy ciśnieniu 1013 hPa (760 Tr) i temperaturze 273 K (20°C), równa $1,20 \text{ kg/m}^3$.

2.4. Wyniki obliczeń wg 2.1.2, 2.2 oraz 2.3 należy zaokrąglić do czwartego miejsca po przecinku.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Główny Instytut Górnictwa.

2. Normy zagraniczne oraz normy i zalecenia międzynarodowe - odpowiedników brak.

3. Autorzy projektu normy: mgr inż. Kazimierz Kluska, dr inż. Andrzej Strumiński - Główny Instytut Górnictwa.

4. Przykład obliczenia podstawowych parametrów oporu nie prostego wyrobiska korytarzowego, w obudowie odrzwiami z łuków korytkowych w odstępach 0,8 m, o długości 400 m, o przekroju poprzecznym w świetle obudowy 12 m^2 , wyposażonego w tory, rurociąg wodny, rurociąg powietrza sprężonego, kable i w przenośnik zgrzeblowy;

a) wartość oporu stumetrowego prostego odcinka wyrobiska korytarzowego o polu przekroju poprzecznego 12 m^2 , odczytana z rysunku, wynosi

$$100 r_f = 0,0063 N \cdot s^2/m^9,$$

b) wartość oporu wyrobiska o długości = 400 m, obliczona wg 2.1.2, wynosi

$$R_f = 0,0063 \frac{400}{100} \cdot 1,2 = 0,03024 N \cdot s^2/m^8$$

po zaokrągleniu $R_f = 0,0302 N \cdot s^2/m^8$,

c) współczynnik oporu wyrobiska korytarzowego o polu przekroju poprzecznego $A = 12 \text{ m}^2$, o obwodzie przekroju

poprzecznego $B = 13,6$ m, obliczony wg 2.2, wynosi

$$\alpha_f = 0,0063 \frac{1728}{1350} \cdot 1,2 = 0,00879 N \cdot s^2/m^4$$

po zaokrągleniu $\alpha_f = 0,0088 N \cdot s^2/m^4$,

d) liczba oporu wyrobiska korytarzowego, obliczona wg 2.3, wynosi

$$\lambda_f = 8 \frac{0,00879}{1,2} = 0,00586$$

po zaokrągleniu $\lambda_f = 0,0059$.

5. Materiały wykorzystane do opracowania projektu normy

Przeprowadzenie badań i wyznaczanie współczynników oporu wyrobisk grupowych w kopalniach silnie gazowych ROW oraz współczynników oporu wyrobisk wewnątrz rejonowych z uwzględnieniem różnych systemów eksploatacji. Dokumentacja Głównego Instytutu Górnictwa. Katowice 1968 ÷ 1970.

H. Bystron, S. Jaroń, A. Strumiński: Współczynniki oporu wyrobisk w obudowie LP, murowej i betonowej. Projekty - Problemy. Biuletyn Biur Projektów nr 6 z 1969 r.

Tymczasowe wytyczne ustalania współczynników oporów i oporów 100 m odcinków wyrobisk górniczych w kopalniach węgla. Ministerstwo Górnictwa i Energetyki, Departament Górniczy Katowice, kwiecień 1969 r.

6. Wydanie 2 - stan aktualny: kwiecień 1980: wprowadzono zmianę zmianą 1 - Biuletyn PKNMij nr 5/1980